

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU
POŠTOM NA MJESEC K 1.25. ZA TROMJESEC K 3.75 POLUGODIŠNJE I GO-
DIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO
I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TI-
SKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRAN-
KIRANI SE PISMA NE PRIMAJU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

OGLASI PO CIENIKU.

Za čast naše Dalmacije!

Kada je uprava stranke prava, na svom zasjedanju u Splitu dneva 4 ov. mj. stvarala odluku da ima svim mogućim sredstvima onemogućiti za sada i za u buduću dosadašnje za narod i zemlju ponižujuće, samovoljno i protuzakonito gospodarenje vladajućih stranaka u pokrajini, imala je za sobom čitav niz najodurnijih zloporaba, bezakonja i nasilja, počinjenih od autonomnih i državnih oblasti, takovih i u folkloj mjeri, da su zakon, pravo, pravilnost postali pojmovi Dalmaciji sasma tuđi.

sperateri i Diogenesovom lampom utaman tražili.

Upriesmo prstom na postupak Zemaljskog Odbora protiv pravaških občina. Tu šikanacije, tu opetovane revizije, tu razpusti bez ikakvih razloga. A dok se je tako odurno i podlo postuplo protiv nas pravaša, u Sinju, Šibeniku, Makarskoj, Ninu i drugdje, utvaraške občine kraj svih zlodjela svoje uprave snivahu san pravednika, sigurne da ih neće smetati oko revizora, ili ako baš revizor pokuca na jedna vrata, da će na druga izići, svijestne svog imuniteta. Takav je imunitet uživala i občina Driška, gdje je stvar bila doprta dotle, da su revizori morali zapečatiti občinsku blagajnu, da ju kasnije sam Zemaljski Odbor razpečati i ponudi još usluge Zemaljskog Vjersijskog Zavoda, e da tako kupi glavoše za svog predsjednika d-ra Ivčevića. I nije tada dr. Ivčević pomišljao, je li takav postupak spojiv sa čašću koju pokriva, i je li dostojan sjedina koje ne bi smjelo trpiti ni osveta ni mržnje ni korupcije, je li nije im dalek dan posvemašnjeg obračuna, mnogo težeg i mnogo odsudnijeg no što mu je obračun s nama. Onaj postupak s občinom Driškom govori, da je ljudima na Zemaljskom Odboru sve jedno, kako se u občinama upravlja, ma zlorabio se, haračilo i kralo, samo da občine služe interesima klike kojoj su oni eksponentom.

Je li onda čudo, da je i Mješovitom Povjerenstvu u Zadru

kad u njemu vode glavnu riječ članovi takovog Zemaljskog Odbora? Nije li to čudo, da se u Zadru, kad se izdaju odluke poput one u občinskim izborima u Gradcu, koja je od samog Vrhovnog Upravnog Sudišta uglavljena kao protuzakonita, Ali

lopov prije ili kasnije ulovi se u stupicu, pa tako su i ovi sijeperi uhvaćeni u nepoštenom činu u poslu občinskih izbora u Rabu, otkriveni poznatim pismom Ivana Tome Galizne majstoru intriganstva bivšem namjestničevnom podpredsjedniku Tončiću. Ono je pismo pokazalo, kako se uništavaju zakonite i ogromne većine, odriču je, kako se namještaju uzroci uništenju. Najprostija prevara! A ipak ni Tončić, ni Macchiedo, ni Galizna ne dođoše na obduženičku klupu! Ali se zato Tončić sada pere u „Narodnom Listu“ glede rješbe o izborima u Gradcu, hitljivo ništa manje nego da okriivi Vrhovno Sudište, da je ono nezakonito postupalo proglašujući rješdbu Mješovitog Povjeren-

stva protuzakonitom. Kao da je Vrhovno Sudište Tončić, koji je za jedan te isti predmet imao koliko slučajeva toliko i raznih tumačenja, već prema tome kako mu bolje konveniralo. No u ovoj stvari nije još pala zadnja, i bit će prilike, da se razčisti, koliko su udjela u ovim bezakonjima imali i predstavnici vladini i tko je bio onaj diabolus rotas.

Tu su bezakonja bjelodana, takova i tolika, da se svakom čestitom građaninu nameće sveta dužnost izabiti zemlju iz ove kužljive atmosfere, ako neće da se svijet bude pozivao na Dalmaciju kao na primjer razvrzatosti, nemoralna i bezkarakternosti.

Borba, koju je stranka prava navještala, nije borba kakvog „klerikalno-pravaškog egoizma“, koja ima samo tu svrhu da izazove razpust sabora, ne bi li mi došli u novim saborskim izborima do većine. Naša borba ima jedinu svrhu, da se zakonu i pravu, iznakaženom i potlačenom, pribavi podpuno poštovanje, da prestane samovoljna klika i trgovanje obrazom i interesima Dalmacije i hrvatstva. Ovo traži s nama većina pučanstva Dalmacije koja je izložena progonima i bezpravju. A kad govorimo o većini pučanstva, mislimo na one dvie petine od ukupno predanih glavoša, koje u izborima za carevinsko vieće pale za našu stranku i koje, uzev u obzir koaliciju svih i svega proti jednome samome, reprezentiraju veći dio pučanstva Dalmacije.

Mogu se klikaši — kako „Sloboda“ i „Jedinstvo“ navještaju — koalirati sa svima strankama, da osiguraju svoj položaj, mi od borbe ne uzmičemo. Slobodno im haranguirati i učiteljstvo protiv nas, mi ne predamo. Stranka prava razlozi će se za učiteljska prava kao što se i dosad jedina zalagala, čineći to ne iz stranačkih pobuda, nego u interesu prosvjete naroda, iz pravice i čovječnosti, za koje ona i vodi cielu borbu. Ova nekadna ljubav vladajućih stranaka za učiteljstvo ima vrlo proziru svrhu, a da bi još itko pametan i nepristran mogao nasjesti.

Rekosmo: Hoćemo, da se skupu samoživaca, koji ne poznaju ni pravo ni zakonitost ni korist zemlje, onemoguć za sada i za buduće dosadanje za narod i zemlju štetno, samovoljno i protuzakonito gospodarenje. Hoćemo, da napokon u zemlji zavladala zakonita sloboda i da narod bude mogao slobodno izabirati svoje občinske i saborske predstavnike. Hoćemo u jednu rječ razpust nezakonito izabranih občina, razpust sabora i nove izbore, u

kojima ima doći do slobodnog izražaja istinita volja naroda.

To je poruka stranke prava, to je njezina rječ, od koje ona ne može odustat. I zovite vi ovo „pravaškom megalomanijom“ i „histeričkim tonom“, al ostaje uvijek visoko i visoko nad paroksiizmom vaših podlosti.

Donosimo ovaj članak iz zadnjeg broja ponovno, izostavljajući naravski zaplijenjene stavke.

Željeznica Metković-Klek.

Beč, 11 siječnja.

Novi kolni put od stanice Hutovo u Hercegovini preko Gradca na Vukov klanc na Neum u širini od pet metara bit će kroz skoro vrijeme predan javnom saobraćaju.

Na ovaj put se kaže da je predložena željeznice, ne, kako se to u nekim dalmatinskim novinama krivo piše, Metković-Neum, nego one druge, koja bi imala biti građena isključivo na hercegovačkom zemljištu Gabela-Hutovo-Neum.

Pitanje spojenja Sarajeva preko Mostara-Gabela-Hutova sa lukom Neum isključujući Metković i pitanje spojenja Sarajeva preko Metkovića sa morem za nas su od velike važnosti. Bude li Austrija održati rječ, i graditi prugu Bugojno-Prozor-Aržano ili Bugojno-Jablanica-Aržano, to će Split biti spojen i prema sjeveru i prema istoku. Produženjem pruge Jablanica-Mostar da na more ne će se Splitu nanesti nikakve štete.

Za nas je od važnosti, kojom će se novom prugom spojiti opstojeća pruga Jablanica-Gabela sa morem. Da li ovim preko Metkovića i Opuzena na Klek ili onom preko Hutova na Neum. Onda, na čigove će se stroškove graditi jedna od te dvije variante.

Nemojmo se varati, da se pruga postojeca od Jablanice, gdje će se sastajati viakovi dolazeći iz Broda-Sarajeva i sa srbskonovopazarske granice sa onima dolazećim iz Banjaluke preko Bugojna, preko Mostara neće produžiti do na jadransku obalu. Naš je odpor odviše slab, da bi zapriečio ovu izgradnju. Ali što možemo zapriečiti to je, da se ova nova željeznica ne bude graditi proti našim interesima. U interesu našem ne leži da se gradi varianta Gabela-Hutovo-Neum. Ne leži ni u interesu Bosne i Hercegovine. Gradnja njezina bi nametnula zemlji nove terete, a prihodni ne bi pokrivali ni kamate uložene glavnice. Bosanski sabor znao bi dotičnu svotu uložiti u povoljnije svrhe.

Gradnju variante Metković-Opuzen-Klek, kojih 17 kilometara duljine, spasila bi se ova dva dalmatinska mjesta ovednjom propasti, koja im prieti gradnjom druge variante. Željeznica bi jurila isključivo na dalmatinskom zemljištu. Klek bi vremenom postao svjetska luka. Malu ili nikakvu konkurenciju činio bi Spljetu. Možda više Gružu. U Kleku, i to sve na dalmatinskom zemljištu, ima dovoljno ravnice gdje bi se podigle magaze i kuće. Na hercegovačkom zemljištu, koje pripada luci Neumu, isključivo je gradjenje magaza radi velikih rožaka. Ali kada netko ne bi mario za bacanje novaca u te gradnje, bacio bi ih u zampas, jer magaze i kuće morale bi se graditi dosta daleko od stanice i to uz brdo, dok na zapadnoj strani stanice pruža se dovoljno prostora, sve ravnina, tako da nehotice sile graditelja, da sa ekonomičkog i praktičkog vida ondje odabere mjesto za razne gradnje.

Uspjije li se, da se odlučujuće faktore dobije za izgradnju variantu Metković-Opuzen-Klek, što ne će biti težak posao, jer za ovu gradnju ne treba magjarska privola, pošto bi se imala provesti na dalmatinskom zemljištu, nastaje pitanje, tko bi imao graditi ovu prugu, odnosno čigova bi ona imala biti vlasništvo. Ovim bi se pitanjem imalo pozabaviti naša javnost, a ponadavse ljudi kod nas, kod kojih kesa zvoni.

Imamo dvije mogućnosti: ili da zemlja kao takova preuzme u vlastite ruke gradnju ove željeznice, ili da se stvori jedan poseban zorcij domaćih ljudi u tu svrhu. To je za gradnju željeznice iznašati će nešto od tri milijona kruna. Ta se svota mora naći i u Dalmaciji i bila bi grehota, ali i ova, kao i mnoge druge prigode, treba se, da se u zemlji ne nadje ljudi koji su vatilni ni na upravi zemlje, koji bi se ovu stvar uzeti u ruke i privesti je do kraja.

Iz hrvatskih zemalja

O odstupu d-ra Ivčevića.

Javili smo u prošlom broju, kako zagebrački „Obzor“ javlja da predstoji odstup saborskog predsjednika d-ra Ivčevića. Utvaraško-demokratska štampa podmeće nama pravašima da je ona viest našeg izvora. Medjutim onu je viest „Obzor“ primio iz Zadra, a poznato je da „Obzor“ ne drži dopisnike pravaše.

Saviz hrvatskog sabora.

Po nekim vijestima sudeći, hrvatski sabor imao bi se sastati već u ponedjeljak 15 ov. mj. Vladinovački zastupnici pozvani su na konferenciju za danas. Me-

Mene odnemoglo, a njega ne pomoglo.

Napisao don Marko Vežić.

— Liječe ljudi i sučije i grbavice; gluhoće i bolesti uha; podušnice i podreoste; ardobolje i kostobolje; protiske i nazebe; žute i zlatnije; boli glava i oka; kašalj hripavac i kašalj kukurikavac; hunjavice i pošljice; gujine i crve; bione i zube; „kolike“ i „matrone“; podadiranje i zube; pluća i „tropike“ i „svake vrsti udranjanja“; što bi reklo Sveto Pismo. Sve će ovo obaviti i opremili naš čovjek, dok vaš čim iz grada ne će ni zaviriti u „kršćansku kuću.“

— Svega ti, Luka, naraza i nanaza, da bi se čeljade spametilo, dok bi utvilo, a o Pavlišinoj metebri ni slova, ko da ovgje pir prijetimo, a ne rane vijemio. Ta i ovgje je zalogo bolesno čeljade, pa govori bolan, bi li se i ovgj došlo hake, a poštenju ti ihvalne ne će ponestati.

— Da vam pravicu kažem, prva je ovo, da se ja u kratkome svome vijeku na ovu bolest najmernih; a nagagati; ovo je, ono je i o ljusko se meso otimati, niti donosi. Ijustvo ni kršćanstvo. Van ako nije življe meso, ja ne bih znao, što je.

— A rječ ću vam i tu, da onda bilo, sad se spominjali. Dok je Bog po zemlji hodio, i njegovo milosrgje megju ljude zalazilo, u svijetu je bilo blagosova i beričeta, a kod ljudi ljubstva i poštenja. Danas se čeljade izopačilo; a zakoni otančali; začute li vlasti, da si voljan bolnu bratu povratiti zdravlje, s tobom će s onu stranu brave, a kad se nije Luka dosada „prafuntom“ hranio, ne bi rada ni ova dvadni pred svoj pokrov . . .

Kraj sve svoje žalosti i shrvana zdravlja, ko spramglavice nadu se Pavliša smijati. Što znamenaje taj smijeh — zašto meni šušak za uho — vanda što je Luka majstorski svoj šerluk izveo i meni trag zameo do svojih samara!

Iznovice se ja ozbiljno na Luku nasadam i svima ću.
— Ne izdaje li me očinski vid i pamet ne varka, po onome, što sam u svijetlu čuo i vidio, i ovoj bi se bolesti moglo nači „i-žinja“ i prognati je iz ove kuće.
— Govori, oče, spasenje moje! — sklisi Manduša sa stočiča i usadi se ispred mene.
— Uzmi, Mandé, a ne zaboravi ni ti, Luka, na kojoj si, od zvana zuka, erne krave

rika i čežijega trka, sve to stuci, Pavliši na ranu prvi, a došaste nedjelje eto nas veselih i obradovanih, da ga se nagledamo na polasku u crkvu — i stupim nogom preko praga, a nikome ni zbogom ne izustih . . .

Prerepak. — Dva su se ljekara kod Pavliša izmijenila. Najprvi ga liječio Luka Janjić iz Mirovice, a za njim ljekar iz grada.

Luka ga je vidao tri dni i to: dva dana pred mojim pohodom kod Pavla, pa onda sutradan po mome naglome odlasku iz Rakove kuline.

Po Lukinoj umi, Pavlu se pod lijevom sisom napelo divlje meso, i tu on dva dni priio alust na gvožđu i njime ranu posipao, a listom kupusa privjao, da s onoga rana meča, a kupus vrdjenu isteže. Kad divlje, ko divlje, ne hti slušati, promijeno Luka „ricetu“ i, mjesto aluma, stakua u sitno puščanog praha i modrog kamena, pomiješo ulja, borove i jelove smole, to privio, a kozlacom ovgj zastra, da ne odušvira.

Kapa glavi, a ješa, reda je, da odgovara bolesti i to lađašna, tri se dana virmja ne penje i ne žesti, i tri se pascja zesebje Manduša svoje zlato, Pavlišu svoga, svakog trenu znanjala nestanim i oživljim graham ožimcem, a za živu glavu vina ni na oči,

već cukra i vode. Bi Manda, dala bi ona svome Pavlu i krvi ispod vrata, ali koja korist, kad kod ljekara pogovora nema, već, ili slušaj, ili ću — ovuda mi je put.

Četvrti dan „skide Luka ruke sa Pavliša“ i ispod moje kuće ožeže put Mirovice, da svojim tamo pripovijeda, kako megjer nije to samo kod njih, da čeljade na zdrave oči ne vidi, već se toga i drugogdje na prigode speri.

Iza Luke pristupio ljekar iz grada i tri se puta navraćao. Svakoga puta, što se rana začepi, on reži i rastvarja, a Pavliša škriplji od muke zubima i trpi. Kad se u nekoj osvjestio i za putovanja mlo, ložna ga i na slannjači opružena na nosilima prenijeli u grad i u bolnicu.

Bormiš se Pavliša odliko; ne bi reći, da je dugom bocom bolovao. Probijelo je, a junačka se krv našela na starinu vračati, te Pavlišine jabučice na obrazima prorumenila ko rumene ružice.
Jest ga se on napatio čitava tri mjeseca u bolnici; nu ne bi se ja tome ni čudio, nijesam ludo drte, kad je stara i utvrđena, da bolest na litre ulazi, a na lote izlazi.

Juče ja u selo, a on i Luka iz sela i pred sobom gone ovcu i janje. Još izdaleka upaćim ja i štapom u Pavlišu zatištim, taman ispod lijeve sise i yeselo ću:

— Tamo de to, Pavle, divlje meso, da u zdravo gajjam!
— Znam ja, oče — Luka će skrušeno i poznio — da će kod vas ta puna čaša mene u napredak zaticati — i isnu ovca, a ja i Pavliša ostasmo i za njim se ogledamo.

— Da otkuda mu ovca i janje?
— Eno, brate, revena za ono, što me liječio. Ja mu obećao u bolesti, pa on došao po svoje.

— I nije Luka zaboravio!
— S onim i bez onoga, niti se pomoći, niti odnemoci. Već je mene odnemoglo, a njega ne pomoglo, što se rgja primao posla, koji nije za ja.

— I oplet je on, namakne li se prigoda — odujim ja.

— Tko zna, bi li imao srca i obraza!
— krećunku Pavliša glavom, ko da dvoumi i sa mnom se ne sudara.

djutm izbori za Karlovac, Vrbovsko i Koricu još nisu raspisani.

Pravaši za hrvatske škole.

Predsjednik vrhovne uprave stranke prava Dr. Mile Starčević primio je iz svoga izbornoga kotara K 1000 za „Hrvatsku narodnu stražu“. Tu je svotu dala „Zelinska štedionica“ u Sv. Ivanu Zelini, u kojoj su glavni članovi i jedno i prvoborci pravaške misli i onome kotaru.

Imenovanje Dra Šusteršića.

Vodja slovenske pučke stranke Dr. Ivan Šusteršić imenovan je zemaljskim glavnom (predsjednikom Zem. Odbora i Sabora) Kranjske. Povodom toga sve novine monarhije ističu vredne sposobnosti ovoga ženjalnog političara, koji još nije prevalio 50 godina života, a tek 15 godina zastupničke djelatnosti.

Eksekutivni odbor slovenske pučke stranke, povodom izjave dra Šusteršića, da stavlja na raspolaganje svoj mandat za državni sabor, jednoglasno je zaključio, da Dr. Šusteršić mora i nadalje ostati zastupnikom u Beču, budući je težište njegova djelovanja u vodstvu hrvatsko-slovenske delegacije u državnoj sabornici. Dr. Šusteršić pokorio se volji stranke te zadržava bečki mandat.

Kandidatura u Klanjcu.

U kotaru klanječkom ima se uslied smrti zastupnika d-ra Homotarića obaviti novi izbor za hrvatski sabor. Stranka prava proglasila je svojim kandidatom d-ra Pazmana, koji će biti lepa stečevina i za stranku i za sabor.

Marko Vušković.

O ovome našem vanrednome umjetničkome talentu ovih dana progovoriše malo da ne sve novine, slavici njegove umjetničke vrline, kojima je zadivio publiku u Lavovu za njegova tamošnjeg gostovanja. Vušković je tamo doživio prave trijumfe, pa danas njegova slava šire daleko i široko u maobraćenom svijetu, tako da ga prva evropska pozorišta žele imati. Tu slavu Marko Vušković i zaslužuje jer mu zbilja koliko u vrstnosti pjevanja toliko u dotjeranosti glumljenja teško, vrlo teško naći prema.

Novi hrvatski izumi.

Prema obavijesti iz trgovačko-obrtničke komore zagrebačke podijeljene su u novije vrijeme povlastice na sljedeće nove izume iz Hrvatske: Rudolfu Mülleru, stolaru iz Dalja, na prozor osebujne konstrukcije. Adamu Fitijungu, postolaru iz Vinkovaca, na spravu za držanje kalupa kod zgotovljavanja cipela i Konstantinu Nikolajeviču, poručniku u Zagrebu, na spravu za prevrtanje nota.

Još umirovljenja u Banovini.

Uslied imenovanja septembra d-ra Posilovića predsjednikom stola sedmorice, predsjednik stola sedmorice dr. Fürschitz i predsjednik bankog stola dr. Mažuranić, jer zapostavljeni, zatražiše umirovljenje.

Promjene u uredništvu „Katoličkog lista“.

Nadbiskup Dr. Bauer izrazio je Dr. J. Pazmanu svoje priznanje za njegov višegodišnji rad u uređivanju „Katoličkog lista“ te novim urednikom imenovao dra Svetozara Rišiga.

Razpust goričkog sabora.

Iza kako su članovi talijanske pučke stranke položili saborske mandate, slovenski zastupnici obih stranaka odlučili se prisustvovati otvorenju sabora ni daljnim sjednicama. Sabor sa 9 talijanskih liberala nemože raditi i za to vladi ne ostaje drugo nego razpustiti sabor. Na taj se način naučilo u Gorici vladu pameti. Ona je protiv volji saborske manjine imenovala višeznač Pajera saborskim predsjednikom. On je, kao i u nas Zadru dr. Ivčević, paševao kao da je sam gazda. Sada se i njegovo pašaluku približa kraj.

Gospodarski pregled.

Bilanca austro-ugarske banke.

Bilanca za god. 1911., prikazana u sjednici generalnog vijeća Austro-ugarske Banke, predstavlja čistu dobit od K 29,524.542 i 49 fil. Upravama obiju država monarhije pripada od te svote iznos od K 11,317.264 i 04 fil. Prama razdjeljenju kvota, Austrija će dobiti K 5,853.393 i 8

fil., a Ugarska K 5,463.778 to j. 48.28⁹/₁₀. Razdielak na svaku dionicu za god. 1911. iznosi K 104 i 40 fil., ili 7⁷/₁₀%. Na odreske će se platiti za drugi semestar 1911. daljnji razdielak od K 76.40 i to nakon odobrenja bilance sa strane glavne skupštine, koja će se obdržavati doštagost mjeseca.

Koledar za gospodare.

„Hrvatska knjižarnica“ u Zadru izdala je „Gospodar“, veoma priručni koledar za gospodare. Koledar ima vrlo poučnu i obilatu sadržinu. Spominjemo „Trgovačko iverje“, „Visoke Trgovačke škole“ itd. Ciena 40 para.

Priručnik za ribare.

Mnogi se obračuju k nama da im pošaljemo „Priručnik za ribare“, koji je napisao g. Vinko Belamarić, nadučitelj u Šibeniku.

Javljam svima, pa i onima što se obračuju na g. Belamarića, da je cijelo prvo izdanje sasvim razprodano.

Bude li odaziva — čujemo — g. Belamarić priredit će drugo popunjeno i ilustrirano izdanje. Sad je na rodoljubima, da dopunu nastoje g. Belamarića. Prijave ćemo primiti i mi.

Iz grada i pokrajine.

Zapljena „Hrvatske Rieči“. Broj od petka bio nam je zapljenjen radi uvodnog članka „Za čast Delinacije“. Zapljena je stigla petak u jutro u 10 sati i 25 časa, dvanaest sati iza kako je list bio predan na cenzuru, kada je već davno bila odpremljena cijela pošta. Uslied brojavnog naloga list je bio zapljenjen na pošti u Splitu i Zadru tako da predplatnicima nije dospio u ruke.

Kako je odluka o zapljeni stigla iza kako je veći dio sloga bio razstavljen, bijasmo u nemogućnosti prirediti drugo izdanje. Zato danas spajamo broj od petka i današnji, dodavajući prilog od pol arka, i donosimo jedan dio gradiva izišlog u zapljenjenom broju.

Cijenjeni predplatnici uvažiti će naš položaj, na udaru vjeterina sa svih strana, a slavnoy cenzuri preporučamo, kad već moramo biti pljenjeni i radi Zemaljskog Odbora, da zapljenu obavni na vrijeme, i radi obzira kojeg moramo imati prema predplatnicima, i u interesu tiskarskog obrta.

Podzdravi pravaškom sastanku u Zagrebu. Mjestrni klub stranke prava u Šibeniku brzojavno je pozdravio sastanak pravaških zastupnika u Zagrebu.

Pravaši Vodicu upravili su ovaj brzojav:

Dr. Starčević — Zagreb. Nakon katastrofe pod Gvozdom jedino danas hrvatski narod doživio radostni dan. Pozdrav prisutnicima. Živila stranka prava!

Pobjeda u Imotskom. Brzojavljaju nam iz Imotskog 12 siječnja: I u drugom tiehu otiivnici potučeni. Pobjedismo ogromnom većinom. Prvo tie sigurno. — Evala čeličnim imotskim krajišnicima i njihovim pravcima!

Dr. Marko Skočić. Naš dobar prijatelj i odlični pravaš g. Marko Skočić iz Vodica položio je ovo dana vrlo dobrim uspjehom zadnji rigoroz na sveučilištu u Grazu, te je jučer bio promoviran na čast doktora prava. Tako naše Vodicice iz gnjezda čeličnih rodoljuba daju prvog doktora. Našem dragom Marku najsrdačnije čestitke. Živio!

Na oproštaju. Danas se dieli od Šibenika i od župe u Varošu vrlo naš o. Jakov Bartulović, da preuzme župu u Vrgorcju. U fra Jakovu gubi naš Šibenik o danog građanina, župa varoška revnog i čestitog duhovnika, svaka dobra stvar spremnog podpiratelja, a šibenski pravaši oduševljenog, zauzetnog i požrtvovnog svog sumišljenika.

Istodobno dieli se od nas i župski pomoćnik Varoša o. Ivan Kačić-Peko, da preuzme župu u Živegošću. I fra Ivan ostavlja u našem gradu najljepšu uspomenu, i kao duhovnik i kao otačbenik, o dan pravaškoj stvari.

Oba ova redovnika, uzornog života, prati u nova boravišta iskreno priznanje i ljubav svih čestitih građana. Imao njihov rad i u novom polju obilnog ploda, u korist vjere i hrvatske naše stvari.

Novi župnik u Varošu. Župnikom u Varošu imenovan je o. Metod Radić. Novog župnika prečjom najljepši glasovi. Izgledan redovnik, svetom učenošću i djelatnošću u baskoj biskupiji došao je na glas te mu bi ponudjeno da bude nasljednikom pok. Milivojicu na biskupskoj stolici, što je o. Metod zahvalnošću odklonio.

Za pomoćnika stavljen mu je o. Špiro Benutić, mlada vrsna sila, revna i požrtvovna za dobru stvar.

Časnički zbor domobranske pješake pukovnije br. 23. priredio je dne 8 ov. mj. diner. Preko dinera je pukovnik g. pl. Sauerwein, na Varošu u Beč da se zahvali Nj. Veličanstvu na odlivanju, pozdravo biranim riečima predstavnik vlasti gg. namj. savj. Kalebčića i načelnika Dra Krstelja, a ovi se liepo zahvalili.

† Matilda Rattey. U naponu snage, još u tridesetih godinama, naglo je preglat nit svoga života ova ljubezna, dobra i mila gospodja, supruga gosp. Ivana Ratteya, c. k. poglavarstvenog tajnika u Šibeniku, a kći ugledne šibenske obitelji gosp. Mate Matačića, poduzetnog obrtnika i vječnika naše občine. Do pred par dana vidjamo ju tu, da nenadno iz Beča stigo ova pusta viest, koja je izazvala u čitavom građanstvu bolan dojam. Bijase pošla, u društvu supruga i sestre, u Beč, na neznanu operaciju na maternici, bez bojazni i prekjueer u jutro rodilje dobiše pismo, koje javljalo, da je operacija obavljena i da je stanje operirane dobro; na večer brzojav je već javljao njenu smrt. Preneraženje u občinstvu bijaše to bolnije, što je ovo u kratko vrijeme drugi slučaj, da su naše sugradjanke podlegle pri operaciji u tudjini. Smrtni obitjelci gosp. Mate Matačića i cijelog rod binji neka je oče saopćeno olakšicom u velikoj boli nad gubitkom neprežaljene gospodje Mandine. Mir prahu njenom i duši rajsko naselje!

Tečaj za nepismene vojnike nastojanjem g. pukovnika pl. Sauerweina jučer je započeo u našem gradu. Pounka se držl svakog ponedjeljka, sriede i subote u pučkoj školi u Crnici, a istu rukovodi nadučitelj V. Belamarić. Okupno je 50 nepismenih pohadjača tečaja.

Kmetovi nisu rođovi. Tako ipak ne misli gosp. Ferruccio Ferruzzi. Jučer su k njemu došli neki kmetovi iz Zlarina, da se nagode s njime glede odupka kmetških prava. Kad Zlarinjani nisu htjeli podvrti se volji gospodina, ovaj ih je u vredljivo apostrofirao, na što oni njemu uzvratih jednakom uvredom. Ali gosp. Ferruzzi, misleć valjda da kod nas vladaju o kmetstvu nazori, koje on usisao u Italiji, kmeta daleko se zaborio da je jednog kmeta čušnio. Zlarinjanci na to skočiše u obranu svog druga i dadoše gosp. Ferruzziu takovu rukopipatelju lekciju da će valjda unapred susretati kmetove kao gospoštijih ravne, a ne kao robove.

Kod obćine šibenske imaju se popuniti neka mjesta redara. Oni, koji namjerjavaju postići takova mjesta, neka se prijave pismeno obć. Upraviteljstvu, i nek prijavi priloge izprave o sposobnosti i o ostalim nužnim podatcima.

Malo nadzora nad kinematografima! Iz Spljeta primamo tužaba protiv ondsnešnjeg Kinematografa gg. Karamana i Miotta radi nemoralnih slika koje se davaju. Na komu je, nek pripazi da javni moral bude zaštićen.

Fata morgana. Nekidan sa Žirja mogao se opaziti taj divni prirodni pojava. Na nebu, ku u zrcalu, vidjele su se prostim okom gore srednje Italije. Prizor je trajao 1/4 sata.

† Stjepan Ivas. „Hrvatski Sokol“ u Vodicama kroz ovo 20 dana zadeti i druga žalost. Dne 11 tek. usnu u Gospodinu vru i čestiti Stjepan Ivas u muzevojnoj snazi od 53 godine, brat novoizabranog obć. predsjednika Tome. Kao pravaš učestvovao je u svakoj političkoj i administrativnoj borbi. Na 12 tek. bio mu sproved. Sokolska četa opratila ga do hladnog groba. Vječni mu pokoj!

Navrnutih američanskih loza na suho i zeleno izvrstne vrste podloga monticola, riparija, aromo, navrtak, marastina, puliznac, trljan, plavina i t. d. imade

10.000 na prodaju. Kupci nek se obrate na Blagajnu za štednju i zajmove u Vodicama.

Poštivanje jezične naredbe. Priredio je Jelse: Ovdajšnji carinarski Ured odbio je jednom mjestnom trgovcu očitovanje za potrošarinu napisanu hrvatski.

Doznajemo, da je financijalno ravnateljstvo u Splitu brzojavilo njeku naredbu ovdajšnjem carinarskom uredu talijanski. Je li ovo poštivanje jezične naredbe?

Ubila ga rakija. Pišu nam iz Vrpolja kod Šibenika: Dne 4 ov. mj. Tome Baić Antin iz Vrpolja nadjen je na putu u nesvjesti te je poslie nekoliko časa izdahnuo. Večer prije pio je sa društvom u krčmi rakiju, koja ga obmamila i ubila. Bile mu 24 godine.

Donja Kaštela, 10 siječnja: Žalostno je kada moramo pred širu javnost iznašati ovako stvari i pozivati starije vlasti da se zauzmu ozbiljno za zdravstvene mjere u Donjim Kaštelima, ali to moramo, jer naša občina, koja je prva pozvana na to, rekbi da se niti ne miče. Otrag dana bilo je pisano na ovom istom mjestu o zdravstvenim prilikama u Kaštelima, ali nadležni faktori nisu se niti ganuli, a kamo da bi se poduzele kakove sigurnostne mjere, da se obranimo od strašne epidemije tiifusa, koji je ovdje u podpunom jeku.

Što se je u pogledu zdravlja ovdje poduzelo? Vidimo na veliku žalost i sramotu, da sav onaj smrad, koji kuži Kaštela, stoji na istom mjestu, da taj smrad i danas dalje kuži seoske bunare iz kojih moramo, iz kojih smo prisiljeni crpati vodu, akoprem je konstatirano, da voda u ovim seoskim bunarima prouzrokovala je ovu strašnu epidemiju, da se danas nekoliko ljudskih žrtava bori sa smrću, a nekoi da su uslijed toga već pod zemljom.

Ali da, naša občina je bila protiv izgradnji vodovoda, kojega je vlada bila nakana da uvede, pa ako mi danas putem javnosti dižemo glas, i ako podvrgavamo kritici ovakovo upravljanje jednom obćinom, tada nam se kaže da smo strančari. Neka se ovi naši redci ne uzmu strančarskim kako to naša obćinska gg. misle, već su isti pisani u dobroj namjeri kako da se jednom nesnosnim zdravstvenim prilikama koje ovdje vladaju stane na kraj, pa stoga ako se občina ne makne ništa u ovom pogledu, neka to smjesta učine naše starije vlasti, pa neka opširno i najskrajnije mjere; biti ćemo li zahvalni da su nas oslobodili pogibelji, koja nam svakim danom prieti uslijed nečistoće, smrada i pokvarene vode. — Obćinari.

Iz obćine poljičke primamo: Upitao bi zanimane čimbenike, kako se ima pisati, da li obćina poljička — Priko? ili samo Priko? ili Obćina poljička? Ovo za izdavanje svjedočaba sa strane župskog ureda. Napokon: komu se c. k. sudu imade poslati mjesečno izvješće smrti? Stuzbene objave ni za jedno ni za drugo do danas ne primismo. — Jedan od župnika.

Iz Komina brzojavljaju nam, da je ondješnja krasna crkva već sedam mjeseci dovršena te zakupnici dosada uzalud molili i preklinjali odlučujuće faktore da o bave kolaudaciju. Red bi bilo da se ti faktori ipak jednom maknu.

Odsjeli u Grand Hotel Velebitu od 1 siječnja do 9 siječnja: Josip Hladek, kapelnik, Zadar; Paulica Franza, privatna, Split; Antun Slavić, pristlužnik, Pula; Adolf Schmidt, kapetan, Šibenik; Andreo Simintini, ljek-vječbenik, Vis; Oskar Ivon, c. k. nadzornik kobno, Zadar; Dr. Ivan Kaló, ljeknik i supruga, Trst; Salamon Papo, putnik, Beč; Ivan Radovniković, mašinist, Krka; Mate Stampalja, mesar, Lošinj; Milan Čića, Šibenik; Viktor Turk, putnik, Beč; Antun Plohl, putnik, Karlovac; Aleksa Fied, trgovac, Zadar; Adolf Kiss, putnik, Split; Ivko Kirschner, putnik, Zagreb; August Bartoli, putnik, Pula; Benjamin Orlandini, poduzetnik, Pučišće; Stefan Kalman, putnik, Beč; Josip Beroš, činovnik, Drniš; Amlet Bonetti, Cesere Capa, Amedeo Ognibene, Cesira Montipietra, Ester Gelich, Emma Pozzo, Franjo Valenti, Ettore Piorgiovani i supruga, Dragutin Vulpio, August Santini, Angelo Zano, Carlo Rosaspina, Assunta Capri, Olga Capri, Ferdo Decrociata, August Rosaspina, Manlio Calindri, Eglögea Feletti-Calindri, glumci iz Italije; Viktor Musaffia, putnik, Trst; Jovo Sinobad, posjednik, Knin; Oreste Basinger, putnik, Gorica.

Uspješno se oglašuje u „Hrvatskoj Rieči“

Dnevne viesti.

Iz Londona javljaju, da je talijanska vlada na nekoj bankovnoj skupini placirala 300 milijuna franaka zakladnih izkaznica. Talijanske dakle financije nisu tako sjajne, kao to Talijani predstavljaju.

— U galicikom saboru Rusini tjeraju žestoku tehničku obstrukciju. Sabor je u nemogućnosti da radi. Po svojoj prilici Poljaci morat će popustiti.

— Beogradska „Tribuna“ donosi, da društvu „Crna ruka“ pripada izvanredno mnogo častnika beogradske vojne poseade, a i ratni ministar Stefanović da je jako kompromitiran.

— U Vukovaru je otkriveno u „Vukovarskoj štedionici“ veliko prenerajenje. Ravnatelj štedionice Miša Mihajlović pogibao je u Beograd, pronerivjer preko 150.000 K. Isto tako je u ovu defraudaciju upleten i blagajnik Velimir Manojlović.

Prva hrvatska štedionica u Zagrebu je preuzeoć Panunovičevog duga u iznosu od preko 500.000 kruna angažirana kod ove štedione, pak se na taj način i došlo do otkrića prenerajenja. Sada se vode između Prve hrvatske štedionice u Zagrebu i nadzornog odbora Vukovarske štedionice pregovori. Prva hrvatska štedionica će sasma preuzeti štedionu u svoje ruke.

— U god. 1911 bilo je u Austriji 1416 samoubijstava prama 1458 u godini 1910. Porasao je broj maloljetnih samoubojica. Između ostalih ubio se jedan dječak od 9, tri dječaka i dvie djevojčice od 12 godina. Najstariji samubojica imao je 87 godina.

— Na ratnom brodu „St. Gergr“, koji je usidren u Fazani kod Pulja, ustriehlo se je topnički podčasnik Vjekoslav Erjavčič, od 28 godina, iz Maribora radi nesretne ljubavi.

— Poljski Sokol prijavio je, da ne pristupa slavenskom sokolskom savezu budući u njemu i ruski Sokol, s kojim on neće da ima nikakva dodira.

— Dne 9 ov. mj. pripisli su u Topolu u Srbiji smrtni ostatci kneza Aleksandra i knežice Perside Karagjorgjević, roditelja sadašnjeg srbijanskog Kralja, koji do sad počivali u Beču.

— U Newyorku je dne 9 ov. mj. izgorjela orijska zgrada osiguravateljskog društva „Equitable“. Poginulo je sedam osoba, a mnogo teško ranjeno. Šteta 100 milijuna kruna.

— U francuskom ministarstvu došlo je do krize. Radi marokanskog pitanja ministar vanjskih posala De Selves pao je u komisiji senata u protuslovlje te je predao ostavku. Nasljednikom spominje se ministar ratne mornarice Delcasse, koji je već upravljao francuskom vanjskom politikom.

— U Petrogradu je zadnjih dana uapšeno višje sveučilišnih profesora i sveučilišnih djaka, što bi bili skvalni zavjeru protiv cara.

— Berlinska „Press-Central“ javlja, da je došlo do zbliženja između talijanske vlade i Vatikana. Vlada je nagovorila Vatikana, da u Tripolisu, Darni i Bengaziju osnuje biskupije i da za biskupe imenuje franjevce. Biskup u gradu Tripolisu dobio bi naslov „Primas Africe“.

— Nepoznatni zločinci provališe prošle subote u grob Tonello na tršćanskom grobištu te porabacili kosti, tražeći dragulje. Nezna se, kakve su bili sreće.

— Dne 8 ov. mj. u Newyorku bio je veliki mraz. Smrznulo se 20 osoba.

— U Zagrebu preminuo je župnik sv. Petra Matej Ilijašević, jedan od vatrenih opozionalaca.

— U Zadru preminuo je namjestnički čitveni zdravstveni referent Dr. Jako Gijvanović. Spominjalo ga se često u novinama kao političkog agenta.

— „Reichspost“ od četvrtika javlja, da će predsjednik sabora dr. Ivčević raditi od njega samoga skriviljenih potezaka položiti oba zastupnička mandata, budući njegov položaj radi njegove neodlučnosti i slabooće neodrživ.

— Predsjednik francuzke republike primio je ostavku čitavog kabineta. Drži se da će sastav novog ministarstva biti povjeren Delcasseu ili Combesu.

— Španjolski ministar predsjednik Canalejas izrazio je svoje zadovoljstvo nad padom Caillauxovog kabineta, buduć bio neprijateljski raspoložen prema Španjolskoj. O Delcassu izrazio se vrlo simpatično.

— Govori se, da 30.000 talijanskih

vojnika u Tripolisu sprema se na povratak u domovinu.

— U Beču u palači nadvojvode Fridrika buknuo je požar koji trajao dva sata i nanio velike štete.

BRZOJAVI „HRVATSKE RIEČI“

Sastanak pravaških zastupnika.

Zagreb, 13. siječnja. Sastanku pravaških zastupnika učestvuju veliki broj zastupnika iz svih hrvatskih zemalja. Oduševljenje veliko. Razprave vode se jedno-dušno.

Izbori u Imotskom.

Imotski, 13. siječnja. U prvom telu pravaši 86, koalicija 80, pribrojeno po devet svakoj stranci. Pobjeda pravaša sigurna.

Graf Attens — namjestnik.

Beč, 13. siječnja. Današnji službeni „Wiener Zeitung“ donosi imenovanje upravitelja namjestništva grofa Attensa namjestnikom kraljevine Dalmacije.

Imenovanje dra Šusteršića.

Beč, 13. siječnja. Službeni „Wiener Zeitung“ objelodanjuje imenovanje Dra Šusteršića zemaljskim glavarom Kranjske.

Njeguševo tamnovanje.

Beč, 13. siječnja. Sud je odbio molbu atentatora Njeguša, da mu se dozvoli izvršiti dosudjenu mu kaznu u koparskim tamnicama.

Njeguš bit će doskora prenesen u Noesteln.

Obrambena reforma.

Budimpešta, 13. siječnja. U „Egyertetu“ Franjo Košut piše članak, u kojemu se obrađuje osnovi zakona o obrambenoj reformi.

Ministarska kriza u Francuzkoj.

Pariz, 13. siječnja. Predsjednik republike Fallieres pozvao je k sebi bivšeg

predsjednika kabineta Aristida Brianda i povjerio mu sastav kabineta. Briand pokušat će da sastavi ministarstvo.

Pariz, 13. siječnja. Kriza biva sve zaletenijom. Političari ustručavaju se prihvatiti se sastava kabineta. Briand je odklonio.

Pariz, 13. siječnja. Sastav kabineta preuzeo je Poincare, koji ima izgleda da će uspjeti.

Izbori u Njemačkoj.

Berlin, 13. siječnja. U jučerašnjoj izbornoj bitci za njemački državni sabor izabrano je 211 zastupnika i to: 85 katoličkog centra, 66 socialista, 30 konzervativaca, 13 poljaka, 4 nacionalista, 5 državne stranke, 4 agrarca i 4 divljaka. Dosad nijedan liberalac nije izabran.

(U rupuštenom parlamentu od 338 zastupnika imao je: Centrum 102, konzervativci 58, državna stranka 25, antiseniti 16, agrarci 5, Poljaci 20, Welfi 3, liberalci 51, naprednjaci 53, socijalisti 53, divljaci 2).

Miraz princeze Jelene.

Petrograd, 13. siječnja. Cara Nikole neugodno se dojmila rasprava u srbskoj narodnoj skupštini o prćiji princeze Jelene, kćeri kralja Petra, koja se nedavno udala za ruskog velikog kneza, a osobito okolnost, što skupština njezin miraz smatra narodnim darom.

Suspendiran ravnatelj osiguravajućeg društva.

Prag, 13. siječnja. Ravnatelj Rasin praškog osiguravajućeg bankovnog zavoda suspendiran je radi pronevjerena.

Ubojica vlastite žene riešan.

Olomuc, 13. siječnja. Željeznički činovnik Starzynski, optužen radi umorstvu vlastite žene, bio je od porotnika rieša.

Naravno vino je zdravije, patvoreno otrov!

U gostionici Petra Miletića reč. Petrić

prodaje se **naravno crno korčulansko vino** po pare
72 litara za vanjske potrošioce, a po para **80 litara** u lokalima.

Ovo vino ima 12 stupanja i 4 linije snage. Podvrgavam se globi od kr. 1000 kad bi se pronašlo, da je i najmanje patvoreno. Sa istim vinom mogu služiti moje mušterije kroz čitavu godinu dana.

PETRIĆ.

HRVATSKA TISKARA

DR. KRSTELJ I DRUG ŠIBENIK

IZRADIJE SVE TISKARSKO POSLOVE VRLO UKUSNO I BRZO A UZ NAJUMJERNIJE CIJENE. - POSJETNICE NAJMODERNIJE I NAJBOLJE VRSTI.

SKLADIŠTE RAZNIH TISKANICA ZA OBĆINSKE I ŽUPNE UREDE.

Split; Ivanović o. Andrija, Starigrad; Lekić don Vid, Komin; Belamarić Marko p. Tome, Šibenik; Petar Franceschi, Omiš. Franjevački samostan, Zaostrog; Krste Jadronja, Šibenik; Stošić don Krsto, Šibenik; Profesor Šime Urlič, Zadar; Lovrinčević kanonik Andro, Lokvičica; Rubić don Mijo, Poljica; Damjan Katalinić, Kaštel Stari; Franceschi don Petar, Medovdolac; Juraj Laneve, dvorski savjetnik, Spljet; Vender udova Milka, Šibenik; Ljubomir Novaković pk. Petra, veleposjednik, Vrljica; Grgić Petar, posjednik, Vranjice; Matošić kanonik Vjekoslav, Split; Zlatar don Petar, D. Humac; Obuljen don Pero, Kuna; Druživo „Bošković“ Dubrovnik; Britvić P. S., Turjaci;

Do 22 listopada 1912: Krile K., profesor, Dubrovnik; Samac o. Jure, Stan-kovci; Gamulin don Tode, Zatražišće; Despot Bare, Šibenik; Josip Salvi, ljekarnik Split; Mrduljaš Paško, upravitelj trg. škole, Split; Pavlinović kanonik Miho, Makarska; Stojanov Šime, Tiesno.

Do 10 listopada 1912: Katalinić don Ivo, nadžupnik, Rogoznica; Radovniković Ivan, mašinista, Slap na Krki; Jose A. Kraljević, Split; Ivan Gašpić, Spljet; Predsjedništvo c. k. Prizivnog Suda, Zadar;

Do 30 lipnja 1912: Škarpina don Vico, kanonik, Šibenik; Ramićak o. Petar, Knin; Samostan franjevački, Vis; Perišić o. Pavlo, Mirtolovo, Obćinska kavana, Dubrovnik; D. Mandlovo, odvjetnik, Split; Zorić don Mate, Seftrovo; Drinković Juraj p. Mate, Jelsa; Coto Ivan, Driš; Čitaonica Putalj, K. Sućuraj;

Do 22 lipnja 1912: Pavčić don Ivan, Sućuraj;

Do 20 svibnja 1912: Dr. Ivo Marović, načelnik i nar. zastupnik, Sinj; Predsjedništvo c. k. Namjestništva, Zadar (2 iztiska); Kavana Kaleb, Tiesno; Hrvatska Čitaonica, Split; Ug. hrv. parobrodarsko društvo, Rieka; Smolčić dr. Filip, liječnik, Dubrovnik; Nikola Alačević, Makarska; Hrvatska Čitaonica, Lastovo; Nikola Čačić, Stankovci;

Do 30 travnja 1912: Araldi Vladimir, posjednik, Gjeverske; Selem Toma, c. k. bilježnik, Starigrad; Perez Ante, Silba; Hrvatska Čitaonica, Sv. Ivan Zelina;

Do 22 travnja 1912: Macanović don Božo, Dugopolje; Zanchi Ivan, Trogir; Karaman don Mate, Krilo Jesenice; Adžija dr. Ante, Grubišnopolje; Vrdoljak Josip, Sinj;

Do 30 ožujka 1912: Hrvatski Sokol, Zadar; Stojić Jerko, Kotor; Samostan franjevački, Imotski; Katalinić dr. Ante, Zadar; Franić Božo, Otavice; Alujević Andrija, pošl. upr., Vis; Topić don Grgo, Svinjišće;

Do 12 ožujka 1912: Vlahović Toma, Opuzen; Druživo „Sloga“, Vrljica; Kavana Nani e Prezi, Split;

Do 22 veljače 1912: Hrvatska Čitaonica, Šal; Samostan franjevački, Omiš;

Do 15 veljače 1912: Damić don Josip, Vid; Ivanović don Ivo, Preko;

Do 4 veljače 1912: Kužina Joso, Šibenik;

Do konca sječnja 1912: Ljubičić Pavao, fin. nadzavjetnik, Zadar; Špičić Ivan, Beč;

Do konca 1911: Pasini Josip, kandidat liječništva, Graz; Barbarić o. Ivan, župnik, Igrane; S. Slade, Krast kod Otočca; don M. Čorić, župnik, Zlosela; Baričević o. Bone, Gradac Driš; Germari Santo, Siverić; Kure Srećko, veleposjednik, Zlarin; Grubišić Mate, posjednik, Šibenik; Bjažić don Ivo, kanonik, Šibenik; Gnječ o. Petar, Ugljane; Špero Jakov, Knin; Klarić Mate, nar. zastupnik, Makarska; Druživo „Berislavić“, Trogir; Hrvatska Čitaonica, Driš; Hrvatska Čitaonica, Betina; Nikola Marin, Betina; Romac Josip, Dubrovnik; Bolani o. Bone, Perušić; Silviye Sponza, abs. tehničar, Brno; Dulbić dr. Ante, nar. zastupnik, Šibenik; Sabioncello don Niko, Nerežišće; Fabian don Vice, Kčari; Franjevačka gimnazija, Sinj; Damić Josip, Rogotin; Hrv. Čitaonica, Zadar; Hrvatska Radnička Čitaonica, Makarska; Buselić o. Božidar, Baškavoda;

Slavica o. Šimun, Lišane; „Preporod“, Vranjic; Krpan o. Nikola, Lišane Ostrovičke; Zlovečara don Niko, Gruž; Tripalovec o. Rikard, Čvrčjevo; dr. Jerolim Tomaseo, dvorski savjetnik, Zadar; Samostan sv. Lovre, Šibenik; Pian don Rudolf, Šibenik; Hrvatska Čitaonica, Blato; dr. Petar Ružević, Starigrad; Dobrović Stjepan, Zadar; Maretić Mile, učitelj; Vodice; Poduje dr. Miho, Zadar; Samostan franjevački, Krpanj; Josip Marušić Pola; Ružić o. Jere, Gata Sinj; Josip Bujas, Beč; Samostan sv. Dominika, Šibenik; Grgin don Ivan, Dusina; Botteri dr. Ivan, Starigrad; Hrvatski Napredak, Spljet; Hrvatska Čitaonica, Sunja; Čikara Paško, Šibenik; Hrvatski Napredak, Knin; dr. Ante Šantić, Trpanj; Sisarić o. Vinko, Vrgorac; Mate Baranović, Zagreb; Niko Kukura, Zadar; Obćina, Okloj; Vučemilović Ivan, Imotski; Stjepan Bjažević, Supetar; Samostan franjevački, Sinj; Vržina o. Špiro, Vrpolje; Zurić Šime, Betina; Španić Mihovio, Bibinje; Jovo Seat, Knin; Sešelj don Toma, Božava; Hrvatska Čitaonica, Kučišće; Ivanšević don Frane, Krilo Jesenice; Slade Frane, Trogir; Drinković Mate, trgovac, Rieka; Kulić o. Brnard, Loret; Enik Beuzon, Vranjice; Hrvatska Čitaonica, Trogir; Hrvatska Čitaonica, Trsat; Hrvatska vjersijska banka, Zadar; Preuzv. dr. Juraj Posilović, nadbiskup, Zagreb; Samostan Dominikanaca, Sv. Križ kod Trogira; Kulić Vladimir, Šibenik; Petar Jović Automišćica; Petar Šimunčić, nar. zastupnik, Trilj; Antun Dragošević, Ravča; Kalebić don Miho, Dugopolje; dr. Ante Trumbić, nar. zastupnik, Spljet; Ivan Srzić, Makarska; Vuška o. Jozo, Bačina; Nikola Vežić, nadžupnik, Driš; Medak Antun, trgovac, Komin; Ante Ban, Podgora; Vjekoslav Šimić, Tučepi; Radon o. Konrad, Gradac; Dragičević don Lovre, Sutivan; Sekanina braća, trgovci, Knin; Mlinarić Joso, posjednik, Ston; Gamulin don Vice, Svirče; Kristo Stojanović, Ston; Stipetić don Jakov, Gdinj; Buško Mato, trgovac, Ston; Brbić o. Toma, Piina; Bača don Niko, Ston; Buntelić don Niko, Ston; Bjažević Niko, Šibenik; Katunarić Pavao, Ribarić; Franjo Škerk, Vrpolje; Pellegrini Vilibald, Zadar; Strukan o. Petar, Postravlje; l. pl. Zotti, c. k. poljojedjski nadzornik, Zadar; Šupe Toma, Zadar; Hrvatska Čitaonica, Kaštel Stari; Hrvatska Čitaonica, Zlarin; Hrvatsko Kolo Ante Starčević, Vis; Vidović don Stanko, Vinišće; Pačić Benjamin, učitelj, Tiesno; Mustapić Marijan, Pula; Bakarića Matej, Trojana; Lucij kanonik Mileta, Trogir; Ljubibratić barun Božidar, Zadar; L. P. Rejla, veleposjednik, Arbanasi; Badovinac Miroslav, profesor Split; Franjevački samostan, Hvar; Vicić Srećko, Kaštel Stari; Lukas Josip, Kaštel Stari; Donelli Don Bone, Muć; Hrvatska Knjižara, Zadar; Slovinić kanonik Roko, Pošture; Posavec Josip, Zadar; Radulić Augustin, Zadar; Pavlinović Don Todor, Krušvar; Katalinić Dr. Ignacije, Zadar; Petrić Ivan, veletlač, Rieka; Kevešić Don Stjepan, Škrip; Tabain Don M., Smokvica; Melada Don Ante, Ruda; Hrvatsko Kolo, Jelsa; Luketa Don Mate, Slime; Pavlinović Don Milan, Tijarica; Hrvatska Čitaonica, Perušić; Banić Don Ante Nin.

Hrvatske narodne poslovice
uredio V. J. Škarpja, cijena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARNE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

VELIKA ZLATARIJA
GJURO PLANČIĆ
VIS - STARIGRAD - VELALUKA
BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA
ŠIBENIK.

Vrućina i žedja...
Oslabljen i umoran
postane svaki, koji si u vrućim danima
gasi žedju sa vinom ili pivom.
Veselje za rad i jakost

očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje
žedje čašu ohlađene kave „ENRILO“.
Ovaj „Enriilo“ zavrtjeka se pripravlja na
posve jednostavni način. Uzmi u 1 litru
vođe 2 pune žličice (10 grama) „Francovog“
kavining nadomjstak „ENRILO“,
pusti to 5 časa dobro kuhati; kod 1.
vrijenja 1 put izmješaj, pusti zatim 3 časa,
da se staloži, odlij zavrtjeka, pridometni
nešto sladora, te pusti, da se sve to ohladi.
1 litra te ukusne kave „ENRILO“ stoji
sladorom zajedno samo
2-3 p.
Ako se sa mliekom
gorka pije, jest kava „ENRILO“, (6
grama na 1/2 litre vođe) izvrsan zajutrek, a
takodjer i večera
Ova kava „ENRILO“ proizvodja se jedino
u tvornici HENRIKA FRANČKA SINIUVI U
ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špe-
cerske robe.

Jeste li bolesni?
Badava
saobijem svakome kako
saj ja od dvogodišnje
bolesti na plućima (sušice,
upale grla i zaduhe) ozra-
vila. Ne tražim za to ni-
kakove odštete. Čim to
samo, pošto sam za moje
bolesti, kada su svi za me
bili izgubili svaku nadu,
bila odlučila, ako najdem
sredstvo mom spasu, da
to objavim na moj trošak
u svim novinama. Gospo-
đa F. Krizek, Prag II.
-- Br. 207. (Česka). --

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik:
JOSIP DREŽGA.

Grubišić & Comp.
u Šibeniku
Održavnništvo i stovarište za umjetno gnojivo
CALCIUMCIANAMID-A
(Società anonima per la utilizzazione
delle forze idrauliche della Dalmazia).
Upute i razjašnjenja o uporabi na
zahtjev badava i franco.

HRVATSKE NARODNE POSLOVICE
uredio V. J. Škarpja, cijena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARNE“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

Vrućina i žedja...
Oslabljen i umoran
postane svaki, koji si u vrućim danima
gasi žedju sa vinom ili pivom.
Veselje za rad i jakost

Jeste li bolesni?
Badava
saobijem svakome kako
saj ja od dvogodišnje
bolesti na plućima (sušice,
upale grla i zaduhe) ozra-
vila. Ne tražim za to ni-
kakove odštete. Čim to
samo, pošto sam za moje
bolesti, kada su svi za me
bili izgubili svaku nadu,
bila odlučila, ako najdem
sredstvo mom spasu, da
to objavim na moj trošak
u svim novinama. Gospo-
đa F. Krizek, Prag II.
-- Br. 207. (Česka). --

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik:
JOSIP DREŽGA.

MALI OGLASNIK
ZA JEDNO UVRŠTENJE OD 3 REDKA U „MALOM OGLASNIKU“ PLAĆA SE 40 PARA; ZA SVAKI DALJNI REDAK IO PARA VIŠE. ZA VIŠEKRATNO UVRŠTENJE POPUST.— PLAĆA SE UNAPRED.

NA OBALI jedno pomjecke za iznajmiti Obaviesti daje uprava našeg lista.
KUĆA u Varošu, na tri poda, sa avlijom, prodaje se uz umjereni cijenu. Za obaviesti obratit se na upravn našeg lista pod brojem 130.
KUĆA dvokatna u prizemlju više konoba i dvorište (obala), u neposrednoj blizini mora, na lepom položaju na početku Doca, prodaje se. Informacije daje uprava našeg lista pod brojem 127.

A. Thierry-a Balsam
Ljekovnik
Samo pravi sa zaštićenim znakom sličnom opalom. Za zaštićeno prodaje se u svakoj trgovini. Ne prodaje se nikad sa sličnim znakom, nego sa zaštićenim znakom. Od odgovora na pismo, koje treba poslati, dobiva se besplatno katalog, koji sadrži cijelu listu proizvoda. Katalog je dostupan u svakoj trgovini. U slučaju potrebe, katalog može biti dostavljen i na kućnu adresu. U slučaju potrebe, katalog može biti dostavljen i na kućnu adresu. U slučaju potrebe, katalog može biti dostavljen i na kućnu adresu.

OGLAS.
Javljamo P. N. općinstvu da smo već započeli radom u našoj modernoj krojačnici na obali kod Hotel de la Ville, pod upravljanjem i krojenjem modernog krojača, koji može poslužiti svakovrstnim rezanjem.
Cijene su štofe i izradbe odijela veoma umjerene.
Primaju se narudbe za štofe i odijela i iz vani.
Prva Dalmatinska Tvornica Prediva i Tkala u Šibeniku PAŠKO RORA I DRUG.

Hrvati!
Sjećajte se Družbe SS. Ćirila i Metoda.
Pokuštvo
solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma nizke cijene samo kod dobro poznate trgovine A. DELFIN, Šibenik.
kapetarska i drvodjeljska radionica
Predplatite se na „Hrvatsku Rieč“!

ARTUR GRIMANI I DRUG - ŠIBENIK.
Papirnica - Muzikalije - Školske knjige - Kožnati predmeti - Igračke.
REMINGTON PISAČI STROJEVI - Vrpce i potrebštine za strojeve sviju sistema.
Specialitet: PAPIR ZA PISAČE STROJEVE 1000 LISTOVA KRUNA 7.20 - Gramofoni.
Gramofonske ploče! ODEON (dvostruk) KRUNA 4. - JUMBOLA (dvostruk) KRUNA 2.50.